

att förmånsrätt näst efter kronoutskylder beredes de kommunalutskylder, som skola utgöras för fastighet.

Att närmare redigera ett lagförslag i ofvan angifna syfte, äfvensom att föreslå de förändringar i öfriga författningar, som häraf kunna blifva en följd, öfverlemnas åt Lag-Utskottet, till hvilket denna motion torde remitteras.

Stockholm den 26 Januari 1885.

A. Svenson,
fr. Edum.

N:o 41.

Af Herr **K. P. Arnoldson:** *Om ändringar i Kongl. förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm.*

Enligt de föreskrifter, som meddelas i Kongl. förordningen af den 23 Maj 1862, om kommunalstyrelse i Stockholm, är hufvudstaden för val af stadsfullmäktige indelad i fem valkretsar, som hvardera utse 20 fullmäktige, och som till sitt omfång bestämmas af magistraten.

Men valkretsarnes fördelning sker icke efter folkmängd, utan efter bevillning, så att en ungefärligen lika stor summa af bevillning för fastighet eller inkomst faller på hvarje krets.

Stockholms stad är emellertid det enda samhälle i riket, der denna grund för representationsrättens fördelning tillämpas. I alla andra fall bestämmes antalet representanter i förhållande till folkmängden. Så är fallet vid valen till Riksdagens båda Kamrar och till landstingen, med hvilka Stockholms stadsfullmäktige närmast äro att jemföra. Äfven antalet fullmäktige i alla andra städer inom riket beror af deras respektiva folkmängd. Endast i fråga om Stockholm hafva lagstiftarne,

ovisst af hvad anledning, gjort ett undantag från den annars öfver allt gällande regeln och, ej nöjde med det öfvertag, som penningen fått vid de kommunala valen genom den nu befintliga grunden för rösträtt, äfven lagt bevillningen till grund för indelningen i valkretsar.

Som det var att vänta, hafva åtskilliga olägenheter och ojemnheter blifvit en följd häraf. De mindre, men rikare stadsdelarne gifva vid val af fullmäktige städse utslaget gent emot de större och fattigare. Klara församling, som ensam bildar en krets, tillsätter alltså ensam en femtedel af stadens fullmäktige, oaktadt dess folkmängd knappast går upp till en tiondedel af hela stadens. Södermalms åter, som också utgör en valkrets, utser icke flere fullmäktige än Klara, oaktadt dess befolkning är minst tre gånger så stor.

Härtill komma de oegentligheter, som uppstå i följd af det stadgande, enligt hvilket valkretsarnes antal fastslås till fem. Häraf har blifvit en följd, att Kungsholms församling bildar valkrets tillhopa med Nikolai, och Adolf Fredriks tillhopa med Jakobs, under det Johannis än varit förenad med Ladugårdslands, än med Jakobs församling. Härvid inträffar naturligen, att den rikare församlingen vid valen alltid kan öfverrösta den fattigare, äfven om den senare är mera folkrik.

Att denna ojemnhet i den kommunala representationens fördelning icke gerna kan förblifva utan inverkan på dess beslut, ligger i sakens natur. Äfven med bästa vilja att visa all möjlig opartiskhet kan det svårligen undgås, att de stadsdelar i någon mån varda tillbakasatta, som ej bland kommunens valda ombud erhållit tillräckligt många representanter, hvilka der äro i stånd att bevaka deras rätt och föra deras talan.

Det synes alltså högeligen önskvärdt, att hvarje valkrets måtte få välja det antal fullmäktige, som närmast svarar mot dess folkmängd, och att kommunallagen ändras i detta syfte. Men dervid fordras ej blott, att antalet valde från de olika kretsarne förändras, utan äfven, att sjelfva valkretsindelningen fotas på en helt annan och mera naturlig grund.

Enklast och rigtigast är dervid att låta valkretsarne sammanfalla med hufvudstadens territoriella församlingar. Indelningen i församlingar har sin förutsättning i stadens historiska utveckling, och bör derför erbjuda en fullt naturlig grund för indelningen i valkretsar.

Då vidare antalet af stadens fullmäktige utgör 100, bör det stadgas, att det antal fullmäktige, som hvarje krets utser, bör vara i det närmaste lika med det procenttal af stadens befolkning, som derinom har sin bostad. Om t. ex. en församlings folkmängd utgör vid pass

10 procent af hela hufvudstadens, väljer den 10 fullmäktige; om dess befolkning utgör omkring 14 procent af det hela, väljer den 14 fullmäktige o. s. v.

Enär Stockholms befolkning vid slutet af år 1883 räknades till 194,469 personer, kom då i medeltal en stadsfullmäktig på 1,945 personer. Enligt senaste tillgängliga statistiska uppgifter om de olika församlingarnas folkmängd skulle efter förestående grunder väljas för *Nikolai* församling (med Skepps- och Kastellholmarne) åtta; för *Kungsholms* nio; för *Klara* tio; för *Adolf Fredriks* tolf; för *Jakobs* åtta; för *Johannis* fyra; för *Ladugårdslands* tjugu; för *Maria* fjorton; för *Katrina* femton; summa ett hundra fullmäktige.

Ännu en omständighet förtjenar härvid att tagas i betraktande. I fall Stockholm framdeles kommer att för val af riksdagsmän indelas i valkretsar, skall detta enligt paragraf 16 Riksdagsordningen ske »på sätt om val till stadsfullmäktige är stadgadt.» Af denna anledning är det dubbelt angeläget, att den nuvarande, delvis rent af onaturliga hopkopplingen af olika stadsdelar med första upplöses och ersättes med en efter behofvet bättre lämpad kretsindelning.

På grund af det nu sagda föreslår jag alltså,

att Riksdagen ville för sin del besluta sådana ändringar i Kongl. förordningen af den 23 Maj 1862 om kommunalstyrelse i Stockholm, att dels hvarje territoriell församling vid val af stadens fullmäktige skulle utgöra en valkrets, dels hvarje sådan valkrets skulle utse det antal fullmäktige, som närmast svarar mot dess folkmängd.

Lag-Utskottet, till hvilket motionen torde remitteras, bör bäst vara i tillfälle att formulera ordalydelsen af de förändringar i ofvan nämnda förordning, som härigenom varda af nöden.

Stockholm den 27 Januari 1885.

K. P. Arnoldson.